

Een editie met trots en een zekere droefenis. Trots zijn we op het eerste nummer van inmiddels de vierde jaargang. Drie keer vier nummers liggen achter ons en gestaag groeien we naar een tijdschrift dat in de drie instituten én daarbuiten beter bekend raakt. Maar er is ook iets dat ons een minder plezierig gevoel geeft: onze redacteur van het eerste uur, dr. Jacqueline van Swet, verlaat de redactie. Dat doet ze weliswaar om een heuglijk feit, maar pijn doet het wel. Jacqueline heeft een Fontys OSO lectoraat aanvaard met de welluidende titel 'Leerkracht in (interdisciplinair) samenwerken aan ontwikkelingskansen van hun leerlingen'. In dit lectoraat staat professionele samenwerking erg centraal, zowel binnen als buiten de eigen instelling. En zo kenden we 'onze' Jacqueline ook: een actieve, samenwerkende en productieve redacteur (artikelen, interviews en boekbesprekingen). Ze vulde de redactie met een aanstekelijk enthousiasme, grote denkracht, creatieve invallen en een ervaren redactionele blik die stevast vooruit gericht was. Het is niet in de laatste plaats aan haar te danken dat we de vierde jaargang ingaan. Wij wensen Jacqueline heel veel werkplezier in die nieuwe, drukke functie, maar kunnen het – zoals het een redactie betaamt – natuurlijk ook weer niet nalaten de hoop uit te spreken zo nu en dan een artikel van haar geoefende hand te mogen ontvangen.

In dit nummer vindt u verder vier artikelen van studenten en alumni van de master-SEN opleidingen:

Yvonne van Oers-de Bruin gaat in op twee actuele tendensen. Aan de ene kant is er veel aandacht voor opbrengstgericht werken. Aan de andere kant wordt in het algemeen het spelen van het jonge kind als erg belangrijk ervaren. Yvonne stelt zich de vraag 'of het

beeld van opbrengstgericht werken en spelen als twee onverenigbare tegengestelde polen wel juist is en of een integratie van spelen en opbrengstgericht werken juist interessante mogelijkheden biedt?' Bestaat er misschien ook nog zoiets als opbrengstgericht spelen?

Henk de Wit spreekt zijn zorg uit over de afbouw van de leerlinggebonden financiering Cluster 4 in het SBO. Het vormt een bedreiging voor de begeleiding van bepaalde groepen leerlingen. Daarom deed hij onderzoek naar onderwijs-zorgarrangementen die aansluiten bij de door de leerkrachten van zijn school ervaren ondersteuningsbehoeften.

In de bijdrage van Jantine Gieteling wordt de lezer meegenomen in een schoolveranderingsproces dat zich beweegt van klassikaal en leerkracht-gestuurd naar een meer leerling-gestuurd systeem waarin ruimte is voor zelfstandig leren. Het kindgesprek staat in die nieuwe systematiek centraal. Jantine deed onderzoek naar hoe je zo'n kindgesprek organiseert in de actuele onderwijsinrichting van haar eigen school.

Nina Lievers-Visser maakt ons bekend met 'literatuurkringen'. Ze deed onderzoek naar de effecten van literatuurkringen 'in de verwachting dat daarmee de leesbetrokkenheid, het leesbegrip en het kritisch denken van leerlingen in groep 7/8 kan worden verbeterd'. Ze kijkt of deze didactische aanpak ook de ontwikkeling van kritische denkvaardigheden stimuleert en daarmee de overgang naar het voortgezet onderwijs vergemakkelijkt.

Klaas-Jan Kuper vraagt zich, in vervolg op het themanummer School Wide Behavior Support, Nieuw Meesterschap 3(3), af of PBS wel te verenigen valt met het streven om bij

leerprocessen van kinderen zoveel mogelijk aan te sluiten bij hun eigen, intrinsieke motivatie. Deze kritische vraag leidt onder andere tot een ethisch dilemma: tot hoe ver wil je als school controlemechanismen hanteren?

In de rubriek Internationaal komt Bert Groeneweg aan het woord. Bert vraagt zich af of inclusieve scholen tegelijk ook effectieve scholen kunnen zijn. Hij doet in zijn artikel ‘verslag van literatuuronderzoek over verschillende vormen van Inclusief onderwijs, aangevuld met praktijkervaringen opgedaan in internationale bezoeken en van betrokkenen uit diverse landen’.

In Interview en Discussie vindt de lezer bijdragen van Frank Jansma en Dominique Hoozemans. Frank Jansma reageert op de samenvattende terugblik van de interviews die Jacqueline van Swet en Erica de Bruïne in de loop van de tijd hielden. Jansma tikt ons professioneel op de vingers omdat hij zijn mening in die samenvatting niet geheel correct weergegeven vindt. Het levert een mooie reflectie op waarin nog eens duidelijk wordt gemaakt wat de bekwaamheidseisen voor leraren zijn en waarom ze dat zijn: ‘De basis (voor verdere ontwikkeling, red.) wordt

gelegd in de bekwaamheidseisen waarin klip en klaar wordt uitgewerkt wat leraren tenminste moeten weten en kunnen om de wezenlijke opdracht van het beroep waar te kunnen maken: maak goed onderwijs!’

In het interview met Dominique Hoozemans wordt een beeld geschetst van onderzoek doen als professionele attitude. De onderzoekende houding, legt Hoozemans uit, onderscheidt de goede leerkracht van de middelmatige. Hoogdravend doet hij daar niet over. Onderzoek is voor hem vooral systematisch werken, goed kijken, alle zintuigen gebruiken en jezelf vragen stellen.

Natuurlijk vindt u ook weer besprekingen van actuele boeken die met onderwijs en onderzoek van doen hebben. Het gaat om Handelsgericht werken in Passend onderwijs en Kritische Discours Analyse. Jacqueline bespreekt beide boeken.

Onze vaste columnist behandelt onderzoeksprijzen en wel de Ig Nobelprijs. Hij meent zelf in aanmerking te komen voor die prijs in de discipline ‘waarschijnlijkheidsleer’.

De redactie

Theorie in praktijk

Yvonne van Oers – de Bruijn
Opbrengstgericht spelen in groep 1/2 van de basisschool 4

Henk de Wit
Passende onderwijs-zorgarrangementen: een vergelijking van hulpvragen en zorgaanbod 10

Jantine Gieteling
Signaleer en check in een kindgesprek 17

Nina Lievers
Literatuurkringen: “Een uitdaging voor alle leerlingen om succesvolle lezers te worden”! 22

Uitgezocht

Klaas-Jan Kuper
Inspireert PBS de leerling? 27

Internationaal

Bert Groeneweg
Is inclusief onderwijs ook resultaatgericht? 31

Interview & discussie

Frank Jansma
De plaats van onderzoek in het werk van leraren 36

Jacqueline van Swet en Erica de Bruïne
Interview met Dominique Hoozemans 40

Boekbespreking

Jacqueline van Swet
“Handelingsgericht werken Passend onderwijs” van Van Meersbergen & De Vries 43

Berichten

Leidt het luisteren naar heavy metal, gothic, hiphop of techno tot crimineel gedrag? 45

Digitaal pesten: onderdeel van verplicht pestbeleid op school 46

De zorgplicht van scholen 47

Factor

Bas van der Bruggen
De Ig Nobelprijs 48